

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Agenția de Asigurare a Calității

Numele: _____
Prenumele: _____
Patronimicul: _____
Instituția de învățământ: _____
_____
Localitatea: _____
Raionul / Municipiul: _____
_____

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

ЕКЗАМЕН ЗА ГІМНАЗИЧНИЙ КУРС

11 червня 2015 року
Час виконання – 120 хвилин.

Необхідні матеріали: *ручка з синьою пастою.*

Пам'ятка для кандидата:

- Уважно прочитай кожне завдання.
  - Необхідно виконати кожне завдання.
-

Бажаємо успіху!

Прізвище, ім'я перевіряючого _____ Кількість балів : _____

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього.

Хліб — найцінніший скарб на землі. Це символ святості й достатку людей.

Хліб. Це слово у нашій родині має особливе значення і мовиться воно гордо й поважно. Було в дитинстві запитуємо: «А куди це мама пішла?» Бабуся відповідають: «Хліб заробляти», а дідусь примовляють: «Хліб дає силу. Хліб дає життя людині».

Слово хліб і самий хліб — невід'ємна частина життя. Це не лише потреба їжі, це — сенс життя. Випікання домашнього хліба — споконвічна українська традиція. Таїнство його випікання свято шанує й оберігає кожна родина. Мама більш як півстоліття випікає домашній хліб — сонячний, рідний, пухкий, рум'яний, запашний, — що приносить радість, дає крила ... Така життєдайна сила хліба.

... Заздалегідь заготовляють сухенькі дрівця, зв'язані у невеликі кулики. Звечора вносять їх до хати, кладуть під припічок. Отож у п'ятницю по полудню вже збираються хліб пекти. Парять запару у невеликій полив'яній макітерці, вимішуючи великою дерев'яною ложкою чи кописткою, і ставлять під тепленький коминак, щоб не захолинула. А ввечері, відмірявши куряком свіже борошенце, мама сіє його через густе (капронове) сито, щоб висівки не потрапляли — тоді хліб буде білий. Коли вже запара підійшла, пересипають її у велику макітру — вчиняють. Макітру з тістом обв'язують спеціально відведеною вибіленою свіжою лляною крамниною. Тісто в макітрі так і росте... Опівночі тісто підбивають. А воно сходить і сходить — запашне, пишне, вже виглядає з макітри.

Ще тільки на сході біліє вузьенька смужка світанку, а мама вже піклується з хлібом. Готує жерстяні форми, призначені для випікання хліба, відбирає краще листя із свіжої капусти (ох і смачний же хліб, спечений на капустяному листі!). Добрий буде хліб. І ось — найвідповідальніший момент: час хліб виробляти. Мама підв'язана біленькою хустинкою, у чистому свіжому фартушку — місить діжу, і, виплекані з тіста круглячки, розкладає у форми, змащені олією, решту — на листя з капусти. Тісто у формах підходить, виповнюється. Час саджати у піч. І тут останній штрих: хліб злегка підрізають навколо ножем (щоб вгору йшов та не розпливався), змазують яечним білком, ставлять на гарячу черінь, піч заслінкою щільно заслоняють. Поки хліб печеться, ніхто не рипається з хати чи в хату, щоб протягів не було, щоб хліб краще підпікався.

... Запах печеного хліба наповнює подвір'я, підзолочене сонячним промінням, котиться селом. Неповторний незрівнянний запах хліба; безцінний дар неба і землі; нелегкий виріб невтомних, натруджених працею маминих рук.

Ось хліб уже спікся. Його повільно витягають з печі дерев'яною лопатою, акуратно, щоб не обдавлювався, розкладають на покутті (найпочесніше місце у сільській хаті), прикривають полотняним рушником. І за декілька хвилин — хліб подають на стіл: високий, білий, пухкий, запашний, гарячий... Відламуємо кусочок за кусочком, пробуємо — і смачнішого нічого у світі немає, ніж домашній мамин хліб, спечений з великою шаную і любов'ю.

(За Ганною Кацавець)

№ завдання	Завдання	Оцінювання
1.	Визначте стиль поданого тексту. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь. А. Художній Б. Публіцистичний В. Науковий Г. Офіційно – діловий І. Розмовний	1 0 1

2.	<p>Дайте короткі відповіді на кожне запитання до тексту.</p> <p><i>А. Що символізує хліб ?</i></p> <hr/> <hr/> <p><i>Б. В чому життєдайна сила хліба?</i></p> <hr/> <hr/> <p><i>В. Який хліб, на думку авторки, найсмачніший у світі ?</i></p> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 0 1 2 0 1 2
3.	<p>Доберіть до поданого тексту 2 варіанти заголовка.</p> <p>А) виражений одним словом;</p> <hr/> <p>Б) виражений словосполученням.</p> <hr/> <hr/>	L 0 1 0 2
4.	<p>Поміркуйте, що означає вислів : запах хліба котиться селом . Відповідь запишіть одним реченням.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 4 5
5.	<p>Замініть подане речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою. Запишіть його .</p> <p><i>Було в дитинстві запитуємо: «А куди це мама пішла?»</i></p> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2
6.	<p>До поданих слів доберіть епітети з тексту.</p> <p><i>Хліб</i> - _____</p> <p><i>Тісто</i> - _____</p>	L 0 1 2
7.	<p>Вставте у поданому уривку пропущені розділові знаки.</p> <p>«Ледь-ледь збиралось на досвіт і мати вмившись зодягали чисту сорочку, підв'язувалися карунковим, вишитим у хрестик, фартухом і вилазили на лежанку. Крізь просоння чув їх лагідну провідку «Ну ось і зійшов святець, аж віко підпер!» Невдовзі досвіткове помешкання освітлювалося живими зайчиками — нараз спалахували сухі дрівця потріскуючи голосними пострілами і коли полум'я лизало своїм язиком челюсті піч готіла. Доки варилося снідання мати місила тісто. Було то вельми цікаве видовисько. Неньчині обіруччя раз по раз занурювалися в діжу, од чого ослінчик аж двигтів. Тісто вимішувалося, крутішало коли, нарешті, воно ставало в'язким як гума і вже важко було працювати руками мати призупиняли роботу. «Вставайте, хлопці, — наказували нам, поїсте і розходьтєся, бо буду хліб викачувати».</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Частина II

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього.

От і виросла їм на втіху. Та що ж то за дівка була! Висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька, очиці як тернові ягідки, бровоньки , як на шнурочку, личком червона, як панська рожа, що у саду цвіте, носочок так собі пряменький з горбочком, а губоньки як цвіточки розцвітають, і меж ними зубоньки неначе жарнівки, як одна, на ниточці нанизані. Коли було заговорить, то усе так звичайно, розумно, так неначе сопілочка заграє стиха, що тільки б її й слухав; а як усміхнеться та очицями поведе, а сама зачервоніється, так от неначе шовковою хусточкою обітреть смажнії уста.

...так було у нашої Марусі, Наумової та Настиної дочки, ось що я розкакую, а її, знаєте, звали Марусею. Що було, то й було, та як прикрито та закрито, то і для дівчини чепурніш, і хто на неї дивиться, і хто з нею говорить, то все-таки звичайніш.

Сорочка на ній біленька, тоненька, сама пряла і пишнії рукава сама вишивала червоними нитками. ...От така як вийде, то що і твоя панночка! Іде, як павичка, не дуже по усім усюдам розгляда, а тільки дивиться під ноги. Коли з старшим себе зострілась, зараз низенько вклонилась та й каже: "Здрастуйте, дядюшка!" або: "Здорові, тітусю!" І таки хоч би то мала дитина була, то вже не пройде просто, усякому поклониться і ласкаво заговорить... О, там вже на все село була і красива, і розумна, і багата, звичайна, та ще ж к тому тиха, і смирна, і усякому покірна.

На вулицю і не кажи, щоб коли з подругами пішла. ...

1.	Поданий уривок з твору : а) «Енеїда» І.Котляревського; б) «Маруся» Г.Квітки-Основ'яненка ; в) «Причинна» Т.Шевченка	L 0 2
2.	За жанром «Маруся» : а) повість; б) п'єса ; в) дума.	L 0 2
3.	Головний герой твору «Маруся»: а) Наум; б) Маруся; в) дівчата .	L 0 2
4.	Співвіднесіть цитати з твору та героїв. Обведіть кружечком відповідну букву.	L 0 1 2 3 4 5 6
	1. Та що ж то за дівка була! Висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька ...	а, б, в, г
	2. О, там вже на все село була і красива, і розумна, і багата, звичайна, та ще ж к тому тиха, і смирна, і усякому покірна.	а, б, в, г
	3. Чого ти, доню, така невесела, мов у воду опущена? Чи не занедужала, нехай бог боронить?	а, б, в, г
	4. Будьте мені батеньком рідненьким! Не гнушайтесь бідним сиротою!..	а, б, в, г
	5. Не можна, Василю: не будеш ти їй таким мужем і хазяїном, як хочеш, бо се не від тебе.	а, б, в, г
	6. Як ти вернешся, Василечку, то, може, мене на сім кладовищі будеш так поминати.	а, б, в, г
	а. мати б. Маруся в. батько г. Василь	

5.	<p>Визначте ідею повісті «Маруся». Обведіть кружечком відповідну букву.</p> <p>а) оспівування ідеального кохання простих людей, яке через свою велич і красу може існувати лише біля свого джерела — Божої любові; викриття соціальної нерівності як суспільного зла, що веде до трагедій.</p> <p>б) зображення життя і побуту українського народу, відтворення високої моральної чистоти.</p>	L 0 2
6.	<p>Доповніть характеристику героїв повісті «Маруся».</p> <p>1. «Та що ж то за дівка була! _____, _____, як стрілочка, _____, очиці, як тернові ягідки, бровоньки, _____, личком червона, як панська рожа, що у саду цвіте...» .</p> <p>2. Такими колоритними фразами змальований портрет Марусі. Вона _____ своїх батьків, в усьому їм допомагала.</p> <p>3. Дівчина хоче бути _____. Але Василь змушений _____, щоб потім відкупитися від солдатської служби.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6